

Egy csók!... Melodráma

<Talán Erzsike után kellene visszahívni a hadnagyot és Jánost az intermezzo előttre hagyni>

Személyek.

- <Biró> A <fa> városka birája (54.)
- A felesége? (27.) *Margit*
- Etelka (lány) (19)
- Özv. Borosné (35.) a biróné barátnői.
- A szolgál (25.)
- A magyar csapatok parancsnoka: őrnagy (26.) *Iván*
- Az őrnagy adjutánsa, hadnagy
- <Osztrák> Kém

Katonaság, nép (a szinfalak mögött)
Történik 1849 januárjában
<Erdélyi> Egy erdélyi határszéli városkában

Első <rész> kép

Férfi dolgozószoba. Régies stílusú nehéz, de értékes butorok

[itt a dolgozószoba alaprajza látható a kézíraton]

Második jelenet.

(Borosné bejő. Gyászruhás szomorú asszony)
(A két nő összeölelkezik)

Biróné. <(Ugye kedvesem tehát most már minden rendbe) Maga> Látta már édesem a huszárokat, a honvédeket, mondja mit beszélnek? Csatából jönnek? <[olvas-hatatlan szó]> Mondja el mit tud!

<*Borosné.* Borzasztó baj. (Megsimogatja a fiatal asszonyt.) Azután újra árva>
De mondja <édesem> miért sír hát (Megöleli)

Borosné. A férjem után a fiam is. Most mondták épen; a fiam tegnapelőtt esett el. A homlokába fúródott egy osztrák golyó, a szép homlokába. Épen <olyan> mint az apjának és épen olyan homloka is volt mint az apjának. Borzasztó ez, borzasztó!
(Sír.)

A *biróné*. Legyen nyugodtabb édesem. (Kiabál) <Legy> És legyenek átkozottak az ellenségeink. Jöjjön üljön le ide. <Adjak talán egy kis> Adok egy kis szíverősítőt. (Kiabál.) János jöjjön be! (Megölelgeti az asszonyt.[]]

<János. János. Hozza ide>

János. Parancsol a ténsasszony?

Biróné. Hozza ide a törkölyt a pohárszékről.

János. Igenis. (merően néz az asszonyra.<)> Azután <elmegy> kimegy ahol jött)

Borosné. Hát látja édes lelkem így vesztettem el én <fél> két hónap alatt <mindenkit> azokat akik engem igazán szerettek. (Sír.)

János. (Bejön hozza egy tálcán a pálinkás üveget és kis poharakat. Az asszony egy kézmozdulattal jelzi, hogy elmehet. János némán távozik, de ismét éhesen nézi asszonyt.)

Biróné. Nézze dehát örülünk annak, hogy most már itt vannak <azok a kato> a honvédek és sokan vannak erős gyilkos fegyverekkel, s (az ablakhoz szalad,<)> kinyitja megölnék mindenkit aki ellenség és aki bánt bennünket.

Borosné. Ne örüljön annyira kedvesem mert <(soka sok)> más rosszakat is beszélnek. Az <oroszok> muszkák is betörték erdélybe és nincsenek ám messze. Bem nem fog velök bírni nem fog velök bírni és akkor elveszünk. Az oláhok <pedig pedig> és osztrákok pedig elvégezik a többi. (Iszonyattal.) Itt a szomszédban Zalatnán egy hét előtt iszonyú dolgok történtek. (A *biróné* némán figyel.) Most hallottam ezt is. Az oláhok berontottak éjjel a községbe. Férfi <nincsen ott> nem volt ott sehol. Az asszonyokra és kis gyerekekre vetették magukat. A nőket megkorbácsolták és megbecstelenítették és azután megölték mindenkit. Iszonyú kínzásokkal ölték meg a kis gyerekeket. A szopósokat keresztrefeszítették vagy kettéhasították őket egy <kard> kardcsapással.

<*Biróné*. Jaj, ne mondja tovább... ez történt. (Sirva fakad és>

Biróné. Biztos ez? (<sirva> majdnem sirva fakad)

Borosné. Igen. Egy káplártól hallottam. Aki velök jött (kimutat az ablakon, ahol még mindig hallatsz<ik>anak [?] az elhaló trombitaszó töredékei.) régen ismerem ezt a fiút. <Ő> Ő látta a pusztulást az egész halott, vérbefulladt falut.

Biróné. Dehát ez nem lehet? <így én> Hát így állnánk! (Izgatottan járkal)

Borosné. (Sirva bólogat)

Biróné. <[olvashatatlan szó]> Jöjjön én is megyek. (Zavarosan) <Hadd látom azokat a katonákat a honvédeket> Megnézem a honvédeket és megmondom nekik, hogy harcoljanak halálos elkeseredéssel és hogy mentsenek meg bennünket. (A *biróné* nyakába vesz egy sált. Elmennek.)

– A szín félperceig üres –

Második jelenet.

(Azután bejön a bíró a jobb ajtón. Őszbe hajló, <vén> vén arcú férfi. Vörös orral. Simára borotválva. Szürke ruhában. <) T> Türelmetlenül néz ki az ablakon azután leül az asztalához. Azután újra felugrik és elfüggönyözi az ablakot. Még kinéz a függönnyet félrehúzza és a fenékajtóhoz siet. Bebocsátja a kémet. Az íróasztal elé állanak. A bíró majdnem sűgva beszél.)

Biró. A feladata lesz kimenni a hegyre és ott a nyugati lejtőnél <[olvashatatlan szótag]> a hágónál

A kém. Ahol az a nagy fenyőfa van...

Biró. Igen ott várják önt. És elvezetik a vezérhez. Ott pedig el fogja mondani, hogy a <sereg> honvédek ezernél csakugyan nincsenek többen. Igen fáradtak. Könnyű lesz velök elbánni az éjjel (hunyorit)

Kém. Az nem lesz nehéz valóban.

Biró. Ezeket kell megmondania, s azt is mondja meg, hogy a bíró küldte

Kém. Igen.

Biró. Siessen. De óvatosan ám. Én ajánlanám, hogy tíz óra felé már <üssenek a városra> fogják körül a várost. A sereg valószínűleg korán fog lefeküdni. És az első álmom a legmélyebb.

Kém. Igen akkor lesz legjobb.

Biró. <Ne> Erre menjen (Nem fognak kezét; <A jobb> A fenék <ajtón ereszti ki> akarja kiereszteni, de azután láthatólag mást gondol és a jobb ajtóhoz viszi.) A <kert ajtón>

Biró. A kis kertajtó nyitva van...

Harmadik jelenet.

(Künn a parancsnok hangja és lépések zaja)

Parancsnok (künn) Itthon van a bíró.

<*Biró.*> János (künn) Itthon van, tessék, (kinyitja az ajtót)

Parancsnok. (Csákóval bevonul...<)> Fiala 30 éves fekete ember. Kicsiny bajusz. Oldalt elválasztott nagy haj.) Jónapot. (Kezét nyújt)

Biró. (Alázatosan meghajlik)

Parancsnok. Kedves bíró úr az én embereimnek sürgősen kell szállás. <Hatszáz embert> Nyolcszáz <embernek> embert kell elhelyeznünk egy óra alatt mit gondol <sik> lehet-e?

Biró. Igen, ki ne fogadná <a haza derék védőit> örömmel a házába a haza derék védőit és ki ne <válna meg> adná oda örömet a saját fekhelyét is...

Parancsnok. Például ön is?

Biró. Miért kérdi parancsnok úr?

Parancsnok. Mert én itt önnél kérnék szállást. <Jó lesz ez a kanapé?>

Biró. Kész örömmel uram. Nagyon szívesen. Jó lesz ez <az ágy> a pamlag. (Rámutat a pamlagra.)

Parancsnok. Hogyne (megtapogatja) kitűnő. De magam korán szeretnék feküdni. <Talán ön végezne> Az elszállásolást nem is végzem el teljesen hanem megkérem önt járjon kezére az adjutánsomnak. <A haza nevében.> Kemény verekedésünk volt. Nagyon fáradt vagyok. (Ásit)

Biró. <Szívesen uram.> Hol történt az ütközet. <Itt a hegyek aljában aljában.>

Parancsnok. Itt a hegyek aljában...

Biró. Osztrákok?

Parancsnok. Osztrákok és oláhok! És két <*Biró*> kémet fogtam el, mindketten magyarok voltak és mégis az ellenség szolgálatába állottak. Mind a kettőt <fölhúztuk> fölhúztam (Ásit) <Jerünk.> Jerünk. Köszönöm. (A bíró <kinyitja> aki

fölkészült, kinyitja az ajtót, alázatos és alattomos képet ölt amint hallja a „felhuzást”. <(> Kimennek. <(> A biróné ebben a percben megjelenik a <ba> jobb ajtóban. Megpillantja a parancsnokot és megismeri. <Azután> Mikor becsukódik az ajtó, hirtelen az ablakhoz szalad és utánnuk néz. Felhuzza a függönyt, kinyitja az ablakot. Künn már <sötét lett> alkonyodik. A hó kékesen világít <csupán>. Trombitahangok <mindig> elvétve messziről hallhatók. [beszúrva a másik oldalról:] Ide egy jelenet Erzsike és a Biróné között

Negyedik jelenet

Biróné és János. (János lassan jön be a fenéken és nézi a kihajoló asszonyt. Mikor a birónő észreveszi őt megszólítja <Megismerte> Az asszony csakhamar becsukja az ablakot. De a függönyt le nem ereszti.)

János. Megismerte a parancsnokot

Biróné. Igen megismertem... mit akar ezzel

János. Semmit, csak azt, hogy <ez> most már itt egy ember aki<nek> miatt érdemes hűtlennek lenni.

Biróné. (Mintha nem hallotta volna) Az arca csak igen keveset változott. Megfér-fiasodott és megszépült. Azt hiszem, hogy a vér és a puskaporfüst megszépíti a férfiarcot.

János. <[olvashatatlan szó]> Az én arcom nem szépülhetett meg. Maga miatt hagytam ott a szüleimet és álltam ehhez <a kémhez gazemberhez, maga miatt> gazemberhez, akit férjéül tisztel, <ön miatt> és *szeret is*. És ön miatt nem mentem el a csatákba mert mindig látni akartam és várni, hogy a csókot amit ígért megadja. <Pedig hagyja el és Adja ide és azután lat> Sose követeltem, most is csak így szépen kérem adja meg azt a csókot ha már nem szeret és sose is fog szeretni. <Hagy menjek a> Ha megkapom elmegyek innen és <[olvashatatlan szótag]> ha eddig egy asszony miatt gyáván elbújtam a harcok elől ezután hétszeres bátorsággal fogok harcolni, mert számomra akkor nem lesz többé boldogság sehol. Ezt az egy boldogságot kell várnom (A biróné Carmen-szerű mozdulattal az asztalnak támaszkodik s gyengén mosolyogva a levegőbe bámul) még az egész életemre s bármelyik pillanatban talán arra szeretném kérni, <hogy ne kapja adja meg és ne> hogy ne is adja meg soha azt a csókot mert akkor már tudom, hogy vége mindennek ami ebben az életben szép és jó... <[olvashatatlan szó] És> Mert <Biróné.>

sohase leszel az enyém, mert hü akarsz maradni ehhez a gazemberhez, ehhez a hazaáruló becstelen vén kémhez, aki ma <éjszakára> is már izent az ellenségnek, hogy éjszaka orozva rohanják meg a falut, <támadják> Mert a honvédek fáradtak és mert férfi nincsen a faluban csak <nyomorul> öregek bénák és egy ilyen nyomorult<ak> mint én akit <egy asszony miatt> te tettél ilyen nyomorulttá<|.>

Biróné. (Az utolsó szavak alatt <eros> kiesik a „szerepéből”. János szemeibe néz. Felsikolt) Honnan tudod hogy az uram izent az ellenségnek?

<Kih>

János. Kihallgattam; <mert tudni [?]> azt <akar [?]> a gyanús embert küldte aki már három hónapja minden héten egyszer megfordul itten

<Bíróné. És mit mondott neki> (szünet)

Bíróné. <[olvashatatlan szótag]> Gondoltam erre, de nem mertem elhinni. Az irántam érzett szerelmedre <mondod> esküdj meg, hogy ez igaz.

János. <Arra> Esküszöm reá.

Bíróné. (Révetegen <és megváltozottan> néz ki az ablakon <ki>; a színésznőnek éreztetnie kell, hogy az asszonyban itt nagy változás történik <és más> és pedig a meglátott parancsnok irányában < >). Lassan akadozva beszél.) <Úgy hát János>

János. (Igen csendesesen akadozva, dadogva beszél) Lássa be tehát hogy e miatt az ember miatt <nem szabad, nem lehet hogy ilyen> utasítsa vissza az én életemet amelyet magának <ajánlok> ajánlottam mert ilyen igazságtalanságnak nem lehet történnie. Értse meg, hogy nem lehet és nézzen rám a szemeivel (át akarja ölelni) és adja meg a csókot (a mozdulat nagyon félénk mintegy elkészült a visszautasításra)

Bíróné. (Hátra lép.) Ne még János (Komolyan beszél.) Nézze még tudnom kell, hogy csakugyan becstelen <gaze> gazember-e hogy megérdemli-e azt hogy elpusztuljon. Ezt tudnom kell előbb <lássa>. Ugye belátja... (Zavartan) és csak azután lehet beszélni majd másról. Mindenesetre kérem, hogy legyen közelben este és ha hívom (kacéran) a csókot <megkapja érte> – ha igaz amit mondott. – meg fogja kapni

János. (Egy mozdulatot tesz amely elárulja, hogy kérdezni szeretne valamit. De hirtelen visszarezzen, mert az ajtón <belép a parancsnok.>) kopognak

Új jelenet

Voltak, Parancsnok.

(Az asszony int. János erre sietve kimegy)

<Parancsnok.>

Bíróné. Szabad.

Parancsnok. (Belép) Jóestét kívánok. (Pár pillanatig némán néznek egymásra)

Bíróné. Nem ismeresz meg Iván?

<Parancsnok. Nagyon is megismerem.>

Parancsnok. (Kissé meghatottan) Margit, hát itt találkozom magával.

Bíróné. (Hallgat)

Parancsnok. Férjhez, ment hozzá? Mióta a felesége?

Margit. Már másfél esztendeje.

Parancsnok. Boldogok.

Margit. Igen.

Parancsnok. Ennek <nagyon> szivemből örülök. <(Ámbár ha Margit meg kell valani) Ámbár ha megvallom az igazat>

Margit. Igazán? <örül neki?>

Parancsnok. <Hogyne> Igen, tudja így a háborúban hamar felejt az ember és hamar megbocsát. ... És ha arra gondol, hogy holnap a hazáért homlokon vágja egy ólómgolyó, nem ér reá arra gondolni, hogy tegnap vagy tegnapelőtt oda akarta adni az életét valami bolondságért.

Margit. (szünet) <Mióta> Mikor állt be a seregbe.

Iván. <Négy> Fél esztendeje épen.

Margit. Mondja, milyen az <amikor embert öl> embert ölni.

Parancsnok. Kicsit szomorú, később az ember megszokja és örömet is talál benne.

Margit. <Tudja> Ezt értem, ó néha én is szeretnék ölni. És sokszor gondolok is reá ha hallom, hogy a közelben csata volt. Paripán ülnék. Nekivágnék az embertömegnek és jobbra balra vagdosnám a kardommal a fejüket. A lovam szügye tele lenne vérrel és az arcomra fröccsene

Parancsnok. (Nevet) Jól <állana> illene magának.

Margit. Én is azt gondolom (hiszterikus nevetés) pirosabb lenne az arcom, most úgyis egy <kicsi> kissé sáppadt vagyok.

Parancsnok. Nem az arca azelőtt is ilyen volt. Így halványan a legszebb, <emlékezem, hogy mindig> így tetszett nekem mindig és így <tetszett> tetszik ma is.

Margit. Mást nem szeretett azóta?

Parancsnok. Senkit

Margit. Én pedig sohase szerettem.

Parancsnok. <Nem hisze> Hazudik.

Margit. Miért, mondja meg.

Parancsnok. (A szemébe néz) Nem mondom meg és mégis tudja. És most is ahogy itten a nehéz fáradtságos nap után (a bíróné Carmen-pózba helyezkedik) a maga szemébe nézek, úgy tetszik nekem, hogy az egész nap sőt az egész életem fáradtsága mind csak azért volt, hogy itt találkozzam magával ebben a kis <nyomort> faluban és megmondjam, hogy maga volt az <Carmenszerű hévvel> akit életemben legjobban szerettem. De azért, higgye el: megvetem, mert hozzá tudott menni ehhez az emberhez akit nem szeret és akit utál. <mert el tudott feledni> Megvetem magát Margit és nem is bocsátanék meg ha nem volna <itt> olyan idő itt körülöttünk amikor mindent [előző oldal verzőján:] *Künn trombitaszó...* [szöveg folytatása:] rövidesen el kell intézni meg <kell> bocsátani vagy ölni. Nézzen rám és lássa be, hogy meg kell bocsátanom. <és> Átölelnem a derekát és megadni a bocsánatot... (Megcsókolja. Hosszú csók. Azután viharos ölelkezés.) Künn trombitaszó.

Iván. Isten veled. Félóra múlva jövök, az urad azt mondta, hogy itt kapok ágyat (Reámutat a kanapéra.)

Margit. Igen (Lámpát gyújt). Én magam fogom megvetni.

Iván. (Meg akarja ölelni, az asszony kisiklik) Félóra múlva jövök <aludni akarok. Fáradt vagyok> Föl fogsz kelteni?

Margit. Igen!

Kölcsönös szembenézés. <A> Iván lassan tétoválva távozik. Künn a takarodó hangjai egészen sötét van.

Új jelenet

<János>

Margit. (csenget)

János. (Bejő. Mindig ugyanaz a vágyakozó alázatos nézés)

Margit. Hazajött az úr?

János. Még nincs itthon! S azt hiszem <nincs jobb alkal>, hogy most kellene megadni a csókot. Az éjjel az ellenség rátör a falura s maga megint nem fogja beváltani az ígéretét...

Margit. Elég. Ha igaz amit az uram aljasságáról mondott akkor megkapja az ígért jutalmát. Különben nem. Várjon. Majd <az> éjjel legyen a közelben, hogy meghallhassa a hangomat.

János. A hangját meghallanám akárhonnán is.

Margit (<Int> Int, hogy menjen)

János (el.)

Új jelenet

<Ez A kert felől>

<Kopo> A fenékajtón motoszkálás hallatszik. Tolvajlámpával <Erzsike a> bíró és Erzsike lépnek be. A bíró maga előtt engedi a lányt azután némán átmegegy a szobán s a másik ajtón kimegy.

Erzsike. (Zokogva Margithoz siet és a nyakába borul. Csipkekendő van a fején. Kicsúszik alóla a szőke haja)

(Beszél:) Jaj édesem olvasd el ezt a levelet. Azt írják benne, hogy Gábor meghalt. <Piskiné!> Branyiszkónál lőtték le. Egy bajtársa írta, olvasd el, mellette volt amikor kilehelte a lelkét az én Gáborom. <Azt mond> Az volt az utolsó szava: édes Erzsikém.

Margit. (Simogatja)

Erzsike. Jaj ezt nem élem túl. Ezt <lehetl> lehetetlen túlélni mondd, hogyan lehet tovább élni. Az első és utolsó szerelmemet temették el; azt se tudom merre fekszik, azt se tudom hogy hol keressem; nincsen egyszereűen nincsen.

Margit. (Ezalatt kibontotta a levelet és elolvasta. Erzsike az asztalra borult. Rövid szünet.) Sohase szerettél senki más?

Erzsike. Soha

Margit. Szegénykém! (Simogatja.)

<*Erzsike.*> Megcsókoltátok egymást

Erzsike. Igen kétszer összesen és csak egyszer szájon... Ó én nagyon nagyon szerencsétlen vagyok; lehetetlen hogy ezt túléljem.

Margit. Nagy kár, hogy csak egyszer csókoltátok meg egymást a szájon.

Erzsike. Bizony kár, de ki hozhatja helyre, senki, senki. Istenem, ha a halottak föltámadnának!

Margit. A halottak nem támadnak föl

Erzsike. De igen az utolsó ítéletnél.

Margit. Nem hiszem.

Erzsike. Nem hiszed, ugyan ne mondj ilyeneket.

Margit. Egyszer él <az> az ember.

Erzsike. Mennyire sajnálom (szepegeve) Margit, de mennyire sajnálom, hogy nem akartam Gábort többször szájon csókolni. Pedig kért. Olyan szépen <kért. kért [?]> kért!

Margit. (Bólingat)

(Trombitaszó)

Erzsike. Az éjjel talán megint elmennek csatázni. Hány menyasszony fog újra sírni.

Margit. Bizony! <Képzeld, az> Láttad Ivánt. Kadocsa Ivánt.

Erzsike. Láttam.

Margit. Ő az ezredparancsnok.

Erzsike. Nagyon csinos fiú lett

<*Margit.*>

(Csend)

Trombitaszó

Erzsike. Istenem mi fog történni még... (Sír.)

Intermezzo simfonica

– MÁSODIK RÉSZ. –

(A bíróék hálósobája)

[itt a hálósoba alaprajza látható a kéziraton]

Mindaketten nagyon nyugtalanok.

Bíróné. Miért nem fekszel le már? <(Az asszon)>

Bíró. Nem tudok még aludni.

Bíróné. Én sem tudok.

Szünet. (A kakukkos óra 11et üt)

Bíróné. Azt hiszed, hogy az éjjel csata lesz a közelben. <[olvashatatlan szó]>

Bíró. Az ilyet sohase tudhatja az ember.

Bíróné. Mégis gyanítani lehet a dolgot.

Bíró. (Vállat von)

Bíróné. Én például attól félek, hogy csata lesz.

Bíró. Miért félsz, hiszen nem eshetik bajod.

Bíróné. Nagyon fáradt a sereg. <Nem fognak megbirkózni> Nem gondolod, hogy a honvédek nagyon fáradtak.

Bíró. Nem félttem én a honvédeket

Bíróné. Én félttem őket.

Rövid szünet.

(Puskalövés. <Agyulövés> Közvetlen közelből mozgolódás.)

Kiáltások: Gyertek, haho! (Trombiták)

(A <[olvashatatlan szótag]> színén lévőék felugranak.) <észre[...] K>

Kiáltás: Az ellenség a falú alatt van! Felgyújtottak már néhány házat!

Parancsnok hangja <[olvashatatlan szó]> *messziről:*

Utánnam, rohamlépés.

(A szobafüggönyön rohanó alakok árnyképe rajzolódik.)

Bíróné. (Holdkóros<an> tekintettel nézi a férjét.)

<Bíró.> (Sikoltozva kiabál.) Valaki itten <aru> értesítette az ellenséget, valami aljas ember.

(A csatazaj távoli állandó lármává lesz, katonaindulóval és trombitaharsogással és dobszóval.)

Bíró. Én nem tudom, nem hiszem.

Bíróné. Én pedig biztosan tudom

Bíró. Már honnan tudnád? (Nevet)

<Bir> (Kivül valaki azt kiabálja:)

Hang: <(> Le fogják ölni az egész falut. <Assz> Az asszonyok szedjék elő a konyhakéseket

Más hang: Kevesen <lesznek> vannak a honvédek!

Harmadik hang. Már ég legalább tíz ház

Bíróné. (Összezsapja a kezét) Iszonyú! (Hiszterikus mozdulatokkal rohan körül a szobán; ki akarja nyitni az ablakot.)

Bíró. Ne nyisd ki az ablakot!

Bíróné Miért ne nyissam?

Bíró. Mert én nem akarom

Bíróné. Mi közöm van hozzád?

Bíró. Az urad vagyok.

Bíróné Te vagy az uram? Te kém vagy Te értesítetted <a falut> az ellenséget. Kém voltál, aljas kém, az ellenség kéme. (A Bíró elképedt <arcot> arccal áll a szoba közepén az asszony mint egy bosszúangyal emeli föl a karját)

Egy hang. <Az o> A honvédek hátrálnak.

<A falu másik sarka>

Másik női hang. A falu másik sarka is ég.

(Sikoltozás. Lódobogás. Trombitaszó.)

Bíróné. És te miattad ég le itten a falu és hal meg <annyi> annyi ember. Mindig utáltalak, most is utállak, utállak, utállak (nekirohant, és fojtogatni kezdi. Dulakodnak. A nő üti a férfit. Feldöntik az asztalt. A gyertya leesik kialszik a világ. A szoba elsötétül.)

Bíróné. (kiált) János, János, János.

János megjelenik <a szoba közepén> bal ajtón habozás nélkül a fetrengő küzdőkhöz siet és a felülkerekedett Bíróba belemártja a kését.

Az asszony (<nevet> talpra áll nevet) Köszönöm köszönöm, most csak egy kis világosságot kell gyűjtanunk. Hozzon csak be lámpást.

János. <Mondja> Mi történt

Az asszony. Semmi, azaz mindjárt meglátja csak siessen gyűjtsen világot.

János. (Kimegy. Majd égő lámpával visszajő

Ezalatt az asszony kinyitja az ablakot. Tűzfény. A zsvijaj erősebbé lesz. Kivül győzelmi lárma.

I Hang. Kiverték, győztünk

II Hang. Az ellenség fut.

III Hang. A honvédek győztek.

Bíróné. (Kiordit az ablakon) Öljetek, győzzetek!

János. (Meglátja, hogy a holttest a Bíróé. Meghököl.)

(Nyögve:) Uram istenem. <A Bíró>

Bíróné. Meg kellett ölni ezt az aljas szemét embert. Képzelve (nevet) meg akart engem fojtani, mert megmondtam; <hogy> tudom ám <hogy>: *kém.*

<*János.*>

János. <Ne> (Megtörve) És maga hú volt hozzá <mondta> mindig. <(És nekem egy csókot se adott soha. De most nem merem kérni mert félek az isten haragjától, de mégis ne feledkezzék el rólam meg arról róla. És isten bűnül hogy meg ne feledkezzék a dologról: emlékeztetem.)>

<Ha Az>

Hang: Jönnék a honvédek.

Hangok: Éljenek a megszabadítóink!

<Hangok.>

(Az asszony az ablakhoz rohan. János mereven áll a hulla mellett. <A> Az ablakon kihajoló bírónét nézi. A zshivaj egyre közeledik. Végre közvetlen közelből hallatszik a katonák trombitája és a nép hálaadó kiáltásai)

A bíróné. Erre jöjjön Iván. Iván, Iván,...

János. (Összerezzen.)

Iván hangja.

A bíróné. Ne mossa le az arcát. Így akarom látni porosan, <füstös> füstösen... Ne mossa le. (A bal ajtóhoz megy ahol csakhamar megjelenik Iván alakja. A tisztjeivel jön. Köszönnek.)

<*Bíróné.*> *János.* Ez az ember a biró. Én öltem meg. Hogy miért ne kérdezzék. De kém volt azt tudom. És a saját füleimmel hallottam amikor az ellenség spionjaival beszélt.

Parancsnok. Pardont kapsz! Vigyétek ki ezt a hullát. És temessétek valahová.

(Négy közkatona kiviszi a hullát.)

<(Udvariasan és melegen az asszonyhoz: És mi most ennivalót kérünk egy szép assz>

Ránéz az asszonyra. Bizalmasan.)>

Leccsatolja a kardját és odaadja <a> Margitnak.

Margit. Köszönöm. (Hiszterikus nevetés.) Véres? <Ki> Megnézem

Iván. Ne nézze meg. (Mégfogja a kezét.)

<Paran> *Margit.* De azt hiszem, hogy mégis megnézem. (Egymás szemébe néznek.)

Iván. Megnézi?

Margit. Jó, nem nézem meg. (Nebet és odasimul a férfihoz. E pillanatban... a katonatisztek a háttérben beszélgetnek. János a bal előtérben kimeresztett szemekkel a jobb előtérben <olvashatatlan szó> beszélgető párt.)

János. Tisztelt parancsnok uram! <Ug>

Parancsnok. (Megfordul.)

János. Ugyebár én pardont kaptam.

Parancsnok. Megmondtam.

János. Igen, hát én most már elmegyek erről a vidékről és nincs is semmi keresni valóm itt. <A gazdám> Megöltem a gazdám, nincs aki kenyeret adjon. Vagy talán nem is ezért megyek. De az asszony az ön oldalán egy csókot ígért nekem. S azt meg kell még kapnom. Kérem tehát.

Iván. Igaz, hogy maga egy csókot ígért ennek az embernek?

Margit. (Nevet) Igaz.

Iván Hát adja meg neki.

Margit. (Kissé félénken.) Jó, megadhatom. Jöjjön ide. (Egy lépést tesz előre és visszanéz a parancsnokra nevetve)

(A tiszték körülállják a „jelenetet”)

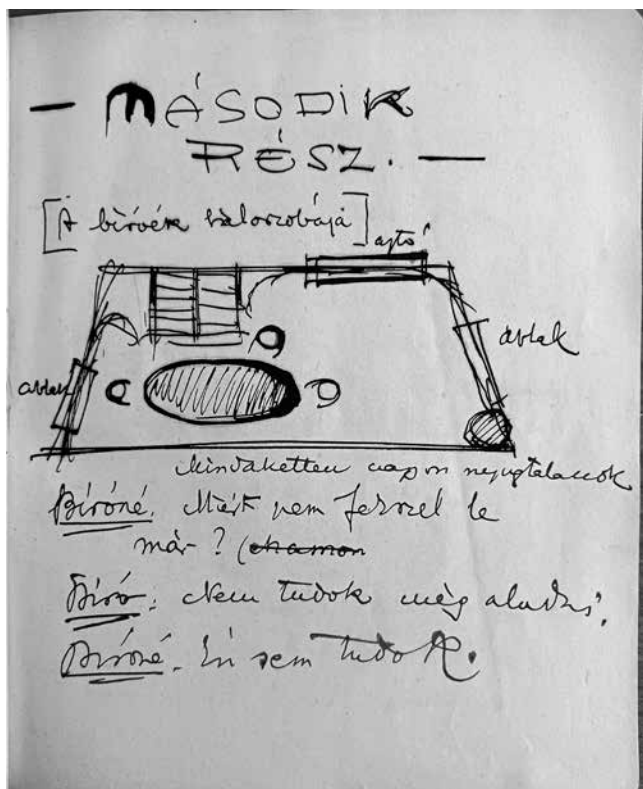
(Odatartja az arcát. János átöleli balkézével a nyakát. A jobbal pedig bedöfi a kését a nőbe. Sikoltás.)

János kiszalad.

A tiszték (felkiáltanak) Ah.

Iván. Ó, Margit! <(Nekirohan Jánosnak)>

Margit. (Sikolt). (Függöny le.)

Csáth Géza *Egy csók!...* című színpadi művének kézirata a Pannon Egyetem Könyvtár és Tudásközpont Muzeális Különgyűjteményének anyagából.